

Hendrickxstraat, Oud-turnhout

Programma van Maatregelen

Auteur:

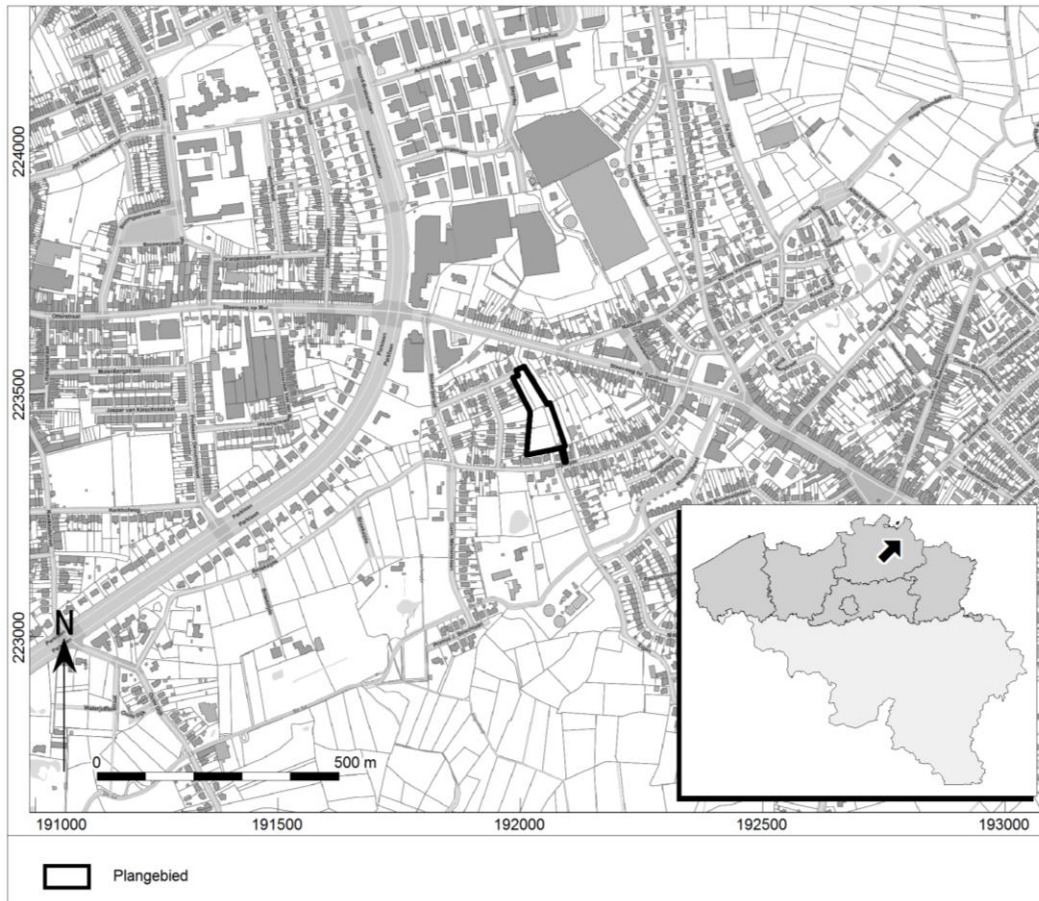
B.Belis (Veldwerkleider)

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

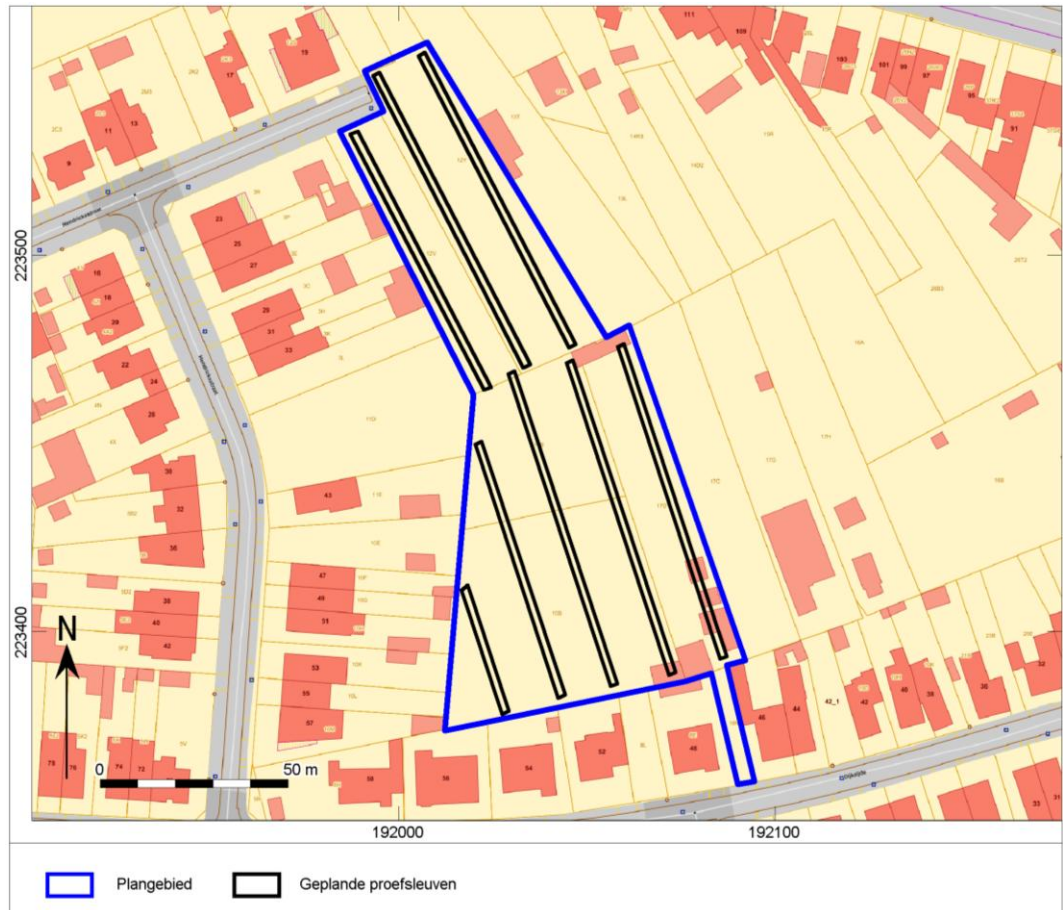
1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in juni 2018 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Hendrickxstraat te Oud-Turnhout (afb. 1 en 2). De nota bestaat uit een landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek dat volgt op een eerder uitgevoerd bureauonderzoek in maart 2017 (ID 2810).¹ Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van een verkaveling.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

¹ Van der Waa. 2017.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Uitgevoerd vooronderzoek

2.1 Resultaten van het bureauonderzoek

Op basis van het bureauonderzoek alleen is onvoldoende inzicht te krijgen in de mate van intactheid van de bodem en de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten of een sporenniveau. Op basis van het bureauonderzoek werd er een hoge kans ingeschat voor sporen vanaf het Neolithicum tot in de Late Middeleeuwen. Dit op grond van een nabijgelegen opgraving. Ook was er een kans op vondsten uit de eerste wereldoorlog.

Bestudering van aardkundig kaartmateriaal heeft uitgewezen dat de bodem bestaat uit matig droge en matig natte zandgronden met een dikke antropogene A-horizont. Daarmee is de verwachting op intacte archeologische sporen hoog.

Op basis van het bureauonderzoek alleen is onvoldoende inzicht te krijgen in de mate van intactheid van de bodem en de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten of een sporenniveau.²

² Van der Waa. 2017.

2.2 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek

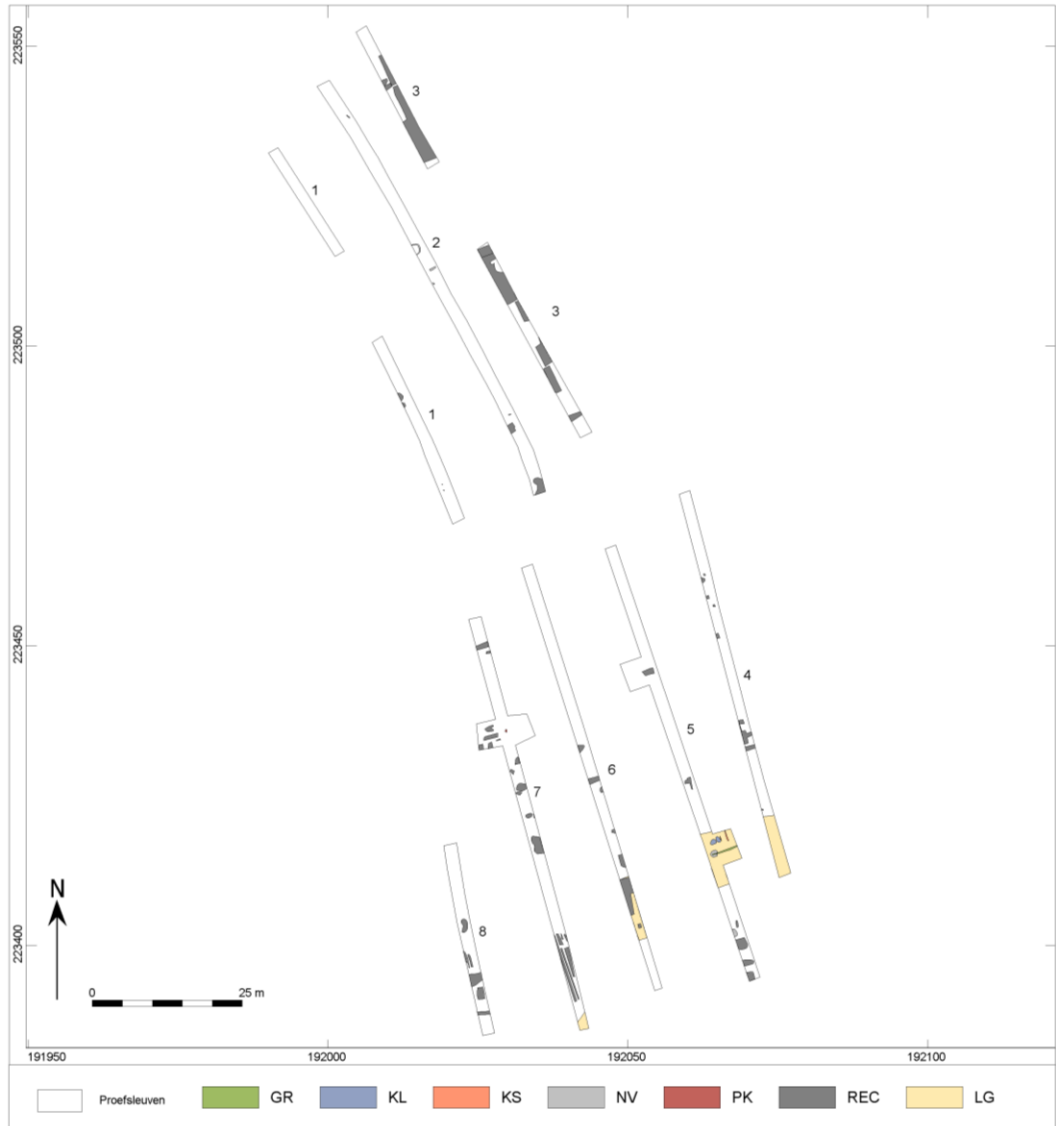
Het landschappelijk booronderzoek is uitgevoerd door F. Stevens. Uit de interpretaties van de boorprofielen blijkt dat de verwachting voor intacte vondstenniveaus uit de steentijd tot en met de Middeleeuwen naar beneden worden bijgesteld. Er is namelijk geen dik plaggendek (meer) aanwezig, zodat er een relatief grote kans is dat ploegactiviteiten en/of egalisatie een verstorende werking hebben gehad op vondstenniveaus. De bodemvorming in het plangebied bestaat uit vochtige ApC-profielen, gevormd in lemig, zeer fijn zand.

2.3 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

Het plangebied bedraagt een oppervlakte van 8705 m² en is onderzocht d.m.v. acht noord-zuid georiënteerde sleuven. In totaal beslaan de proefsleuven een oppervlakte van circa 1063 m², ongeveer 12,2% van het plangebied.

Tijdens het veldwerk werd er in werkput 5 een kuil aangetroffen. Hier werd besloten om een kijkvenster aan te leggen, er werd nog een kuil, een greppel en een karrenspoor aangetroffen. Hiervan werd één kuil(S5.1) gecoupeerd, het ging om een spoor dat duidelijk zichtbaar was in de coupe en bewaard tot een diepte van 18 cm (afb. 15). In de vulling van dit spoor werd een laatmiddeleeuwse scherf aangetroffen. De greppel(S5.3) en de kuil(S5.2) werden samen gecoupeerd (afb. 16). De greppel was bewaard tot een diepte van 12 cm en de kuil werd geïnterpreteerd als een natuurlijke verkleuring.

In werkput 7 werd een paalkuil(S7.1) aangetroffen. Rond dit spoor werden kijkvensters gegraven maar naast enkele recente verstoringen werden er geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. De paalkuil werd gecoupeerd en deze was nog bewaard tot een diepte van 48 cm (afb. 17). Vondstmateriaal werd niet aangetroffen waardoor deze niet gedateerd kan worden.

Afb. 3. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek.

2.4 Geplande werken

Het doel van de geplande werken is om het plangebied te verkavelen en zo 17 nieuwe loten te creëren. Later zullen eengezinswoningen gebouwd worden op de loten, met bijhorende nutsleidingen, groeninrichting en wegenis. Via een nieuw aan te leggen weg zullen de nieuwe loten met de Hendrickxstraat en de Dijkzijde verbonden worden. Er zullen geen kelders voorzien worden onder de woningen en de maximale uitgraafdiepte is nog niet gekend. Volgens de conventies worden woningen echter vorstvrij gefundeerd tot een diepte van 80cm –mv.

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.5 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek werd op het terrein een matige kans ingeschat voor sporen vanaf het neolithicum tot de late middeleeuwen en de eerste wereldoorlog.³

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn naast recente en natuurlijke verstoringen ook archeologisch relevante sporen aangetroffen. Het gaat om 2 kuilen, een greppel en een karrenspoor in werkput 5 en een enkele paalkuil in werkput 7. De kuilen zijn te dateren in de Late Middeleeuwen aan de hand van vondstmateriaal uit een van de kuilen. De greppel en het karrenspoor zijn vermoedelijk ook in deze periode te dateren, maar door het gebrek aan vondstmateriaal is dit niet zeker. De paalkuil in werkput 7 is moeilijk te dateren door het gebrek aan vondstmateriaal, ondanks een uitbreiding werden ook geen andere sporen aangetroffen. Zowel in werkput 5 als werkput 7 lijken de sporen zich enkel voor te doen in een kleine zone. Gezien de lage sporendichtheid wordt de kans op kennisvermeerding gering geacht. Er werden geen nederzettingssporen of sporen m.b.t. funeraire contexten aangetroffen. Er is geen aanleiding voor een vervolgonderzoek.

Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied Hendrickxstraat, Oud-Turnhout.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

³ Van der Waa, 2017.